

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/204/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813201670
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8813201670.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu: BRE BANK SPOLKA AKCYJNA, akciová spoločnosť so sídlom ul. Senatorska 18, 00-950 Varšava, Poľská republika, podnikajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky BRE Bank SA, pobočka zahraničnej banky mBank v Slovenskej republike, so sídlom Rajska 15/A, Bratislava, IČO: 36 819 638, zastúpený: advokátskou kanceláriou MCGA legal, s.r.o., Bratislava, Partizánska 2, IČO: 36715662, proti žalovanému: R. C., bytom H. XXXX/X, XXX XX U. nad M., o zaplatenie 3.152,98 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 4C 131/2013-79 zo dňa 3. 7. 2014 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) konanie v časti o zaplatenie sumy 3.152,98 Eur zastavil a žalobu žalobcu čo do zvyšku zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že o nich bude rozhodnuté samostatným uznesením v lehote do 30 dní po právoplatnosti tohto rozsudku.

Svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že v danej veci mal súd prvého stupňa za preukázané, že žalovanému boli poskytnuté finančné prostriedky v sume 3.319,39 Eur dňa 4.12.2008. Na úhradu vyčerpaných úverových prostriedkov žalovaný zaplatil spolu sumu 495,20 Eur, pričom posledná úhrada je evidovaná 16.6.2009. Zároveň ako to uvádza žalobca, zo strany žalovaného dňa 20.2.2014, teda po podaní žaloby, došlo k úhrade čiastky 3.152,98 Eur. Žalovaný tak už žalobcovi uhradil sumu 3648,18 Eur.

Keďže pri zrušení zmluvy si účastníci majú vrátiť len navzájom poskytnuté plnenie, žalovaný mal žalobcovi vrátiť iba sumu poskytnutého úveru 3.319,39 Eur, pričom už žalobcovi vrátil viac, ako bol povinný, súd prvého stupňa po tom, čo zastavil konanie ohľadne sumy 3.152,98 Eur, vo zvyšku žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

V zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinného od 1.5.2014 orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Vzhľadom na uvedené je súd povinný z úradnej moci prihliadať na oslabenie nároku žalobcu voči spotrebiteľovi z dôvodu jeho premlčania.

Pokiaľ ide o úrok z omeškania do zaplata celj sumy bezdôvodného obohatenia dňa 20.2.2014, súd prvého stupňa je toho názoru, že žalobcovi by aj v prípade neuhradenia sumy 3.152,98 Eur žalovaným vznikol nárok iba na sumu istiny bezdôvodného obohatenia vo výške 1778,88 Eur (34 v dvojročnej premlčacej dobe nepremičaných splátok istiny po 55,32 Eur - istina bezdôvodného obohatenia vypočítaná ako 3.319,39 Eur: 60 splátok = na jednu splátku pripadajúcich 55,32 Eur), ako aj nárok na úrok z omeškania z nepremičanej časti bezdôvodného obohatenia 1778,88 Eur za obdobie od 10.10.2011 (deň účinnosti odstúpenia od zmluvy) do úhrady žalovaným dňa 20.2.2014, teda v sume 400,49 Eur (pri sadzbe úroku z omeškania 9,5% ročne). Žalovaný už preto podľa názoru súdu prvého stupňa zaplatil aj sumu pripadajúcu na nárok žalobcu na úrok z omeškania z obohatenia sa na úkor žalobcu.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 151 ods. 3 O.s.p. tak, že o nich rozhodne samostatným uznesením.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní okrem iného uviedol, že v zmysle ust. § 261 ods. 6 písm. d) predstavuje úverová zmluva tzv. absolútny obchod, t.j. záväzkový vzťah, ktorý sa bez ohľadu na povahu zmluvných strán vždy spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Odvolateľ zastáva názor, že obchodný charakter záväzkového vzťahu sa posudzuje, resp. vyplýva jednak z povahy subjektov a jednak z povahy záväzkových vzťahov. Záväzkové vzťahy taxatívne vymenované v ust. § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka majú vždy charakter absolútnych obchodov, čo znamená, že vždy budú podliehať režimu Obchodného zákonníka. Spotrebiteľskú zmluvu do Občianskeho zákonníka zaviedla novela zákonom č. 150/2004 Z. z. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným typom zmluvy, aj keď je v Občianskom zákonníku pomenovaná, ale možno ju označiť ako druh zmluvy, pre ktorú najmä Občiansky zákonník, ale aj iné právne predpisy ustanovujú osobitné podmienky a určujú, aké náležitosti zmluva musí obsahovať a naopak, ktoré v nej nesmú byť na ochranu tzv. slabšej zmluvnej strany. S poukazom na vyššie uvedené odvolateľ uviedol, že spotrebiteľské zmluvy je možné uzavrieť nielen podľa Občianskeho zákonníka, ale aj podľa Obchodného zákonníka. Poukázal na znenie ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka a uviedol, že z uvedeného ustanovenia vyplýva, že zákonodarca pripúšťa a výslovne predpokladá situácie, v ktorých sa spotrebiteľské zmluvy spravujú Obchodným zákonníkom a o takýto prípad sa jedná aj v prípade tzv. úverovej zmluvy ako tzv. absolútneho obchodu. Odvolateľ zastáva názor, že súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nesprávne právne a skutkovo vyhodnotil otázku odstúpenia od zmluvy, nakoľko to nebolo do konania doložené, a teda k odstúpeniu od zmluvy nedošlo. Uviedol, že nárok žalobcu je oprávnený a dôvodný, vzhľadom k tomu, že je to práve žalovaný, ktorý si neplnil svoje zmluvné povinnosti a nesplácal úver v zmysle harmonogramu splátok. Žalovaný slobodne uzavrel zmluvu a mal si byť vedomý svojich povinností. Vo zovšeobecnení by to znamenalo, že porušenie zmluvných a zákonných povinností zo strany žalovaného by v danom prípade znamenalo jeho zákonnú ochranu a tým by dochádzalo k faktickej podpore žalovaného v porušovaní svojich povinností a za porušenie povinností žalovaného by bol sankcionovaný žalobca. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok v napadnutom výroku, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a zistil, že rozsudok je v napadnutých výrokoch správny. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred vyhlásením.

Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 48 ods. 1, 2 OZ od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 457 OZ ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach prvostupňového súdu sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Vyplýva to aj z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruistoriace. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, str. 12, § 29; Hirobalanice, Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-D; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd SR sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnenie nárokov a obranu proti takémuto uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmluvy, jeho zistenia vychádzajú z vykonaného dokazovania a skutočností, ktoré boli nesporné, pričom sám žalobca v žalobe konštatoval, že podaním zo dňa 3.10.2011 odstúpil od zmluvy. Rozhodnutie prvostupňového súdu nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekomfortné.

Nedôvodnou je odvolacia námietka vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

V súvislosti s namietaným posúdením otázky odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka odvolací súd poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej cit: „Podľa ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ktoré nadobudlo účinnosť 1. mája 2014) orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premičania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka (v znení účinnom od 1. mája 2014) ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

V nadväznosti na citáciu vyššie uvedených ustanovení najvyšší súd poukazuje na základný zmysel a účel dovolania a mimoriadneho dovolania, ktorým je dosiahnuť preskúmanie právoplatného rozhodnutia vtedy, keď to zákon umožňuje, a v prípade, že v procese jeho preskúmania sa zistia zákonom stanovené dôvody pre zrušenie napadnutého rozhodnutia, dosiahnuť tiež zrušenie rozhodnutia, proti ktorému bol

podaný tento mimoriadny opravný prostriedok (§ 243b ods. 2 O.s.p., resp. § 243b ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Zrušenie rozhodnutia napadnutého dovolaním alebo mimoriadnym dovolaním nesmie byť však nikdy samoučelné a vždy musí viesť k vytvoreniu stavu, v ktorom bude možné odstrániť nesprávnosť procesného alebo hmotnoprávneho charakteru, ktorá bola dôvodom pre kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu a nahradiť zrušené (nesprávne, nezákonné) rozhodnutie novým, zodpovedajúcim zákonu. Pokiaľ je však už pri preskúvaní napadnutého rozhodnutia zrejmé, že (napríklad v dôsledku zmeny v právnom poriadku, ku ktorej medzičasom došlo) bude súd, ktorému sa vec po zrušení jeho rozhodnutia má vrátiť na ďalšie konanie, musieť rozhodnúť rovnako ako v zrušovanom rozhodnutí, lebo iné rozhodnutie mu platný právny stav ani neumožní (t.j. ak súd po vrátení veci nebude môcť postupovať alebo rozhodnúť inak, ako pred zrušením jeho rozhodnutia), nemá kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu opodstatnenie.

V preskúvanom prípade je - aj bez vyriešenia otázky, či je opodstatnená námietka generálneho prokurátora o tom, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného (a nie Občianskeho) zákonníka - zrejmé, že ak by najvyšší súd zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, musel by prvostupňový súd vziať na zreteľ § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pričom by ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ bol povinný prihliadnúť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Mal by tiež zohľadniť § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obe tieto ustanovenia nadobudli účinnosť 1. mája 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmito dňom.

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že v prípade zrušenia rozsudkov napadnutých mimoriadnym dovolaním by súd prvého stupňa (opäť) posudzoval plynutie premlčacej doby podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho by rozhodol tak, ako v rozsudku, ktoré generálny prokurátor navrhuje zrušiť.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3MCdo 14/2014).

Odhliadnuc od uvedeného právneho názoru odvolací súd zastáva názor, že ust. § 54 ods. 1 OZ v znení Občianskeho zákonníka účinnom do 31.12.2014 sa má vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce nevyžaduje transpozíciu v prípade dualistickej úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ).

Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok v zamietavom výroku ako správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.